

ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕРАТИВНОГО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Офіційне положення про етичну та безпечну політику впровадження технологій

**Комунальний закладу «Дніпрорудненська гімназія «Софія»
Дніпрорудненської міської ради Василівського району Запорізької
області**

Схвалено педагогічною радою (протокол від 2026 року)

Положення регулює використання штучного інтелекту для всіх учасників

Мета та призначення

- Визначає правила відповідального, етичного та безпечного використання інструментів генеративного ШІ (ГШІ).
- Є невід'ємною частиною внутрішньої системи забезпечення якості освіти та академічної доброчесності.
- Спрямоване на підтримку інтелектуального розвитку та технологічної грамотності без шкоди для критичного мислення.

Сфера дії Положення

Поширюється на всіх учасників освітнього процесу:

- Педагогічних працівників
- Здобувачів освіти (учнів)
- Батьків (у частині контролю за роботами дітей)
- Адміністративний та технічний персонал

Діє на всіх формах навчання (очна, змішана, дистанційна) та охоплює уроки, домашні завдання, проекти та управління. [2]

Вісім етичних принципів визначають межі відповідальної взаємодії

Прозорість & Законність

Обов'язкове декларування використання ШІ в роботах відповідно до ст. 8 Закону України № 4742-IX. Повна відповідність авторському праву та захисту персональних даних. [9]

Відповідальність автора

Автор (вчитель або учень) несе повну відповідальність за зміст роботи. ШІ виступає виключно як інструмент і не може бути зазначений співавтором. [9]

Пріоритет людини & Баланс

ШІ доповнює, а не замінює критичне мислення чи педагогічну майстерність. Усі остаточні рішення ухвалюються виключно людиною. [9]

Конфіденційність

Суворі заборони на завантаження або введення в зовнішні системи ШІ персональних даних учасників навчання або службової документації. [9]

Стаття 8 вимагає обов'язкового розкриття фактів та методів

Ключова вимога Закону

Згідно зі ст. 8 ч. 4 Закону України «Про академічну доброчесність» № 4742-IX, автор обов'язково декларує:

1. Факт використання інструментів ГШІ.
2. Методику генерування — обсяг та характер застосування результату ШІ.
3. Точне посилання на ШІ (назва, версія, URL сервісу).

Де розміщувати декларацію:

- Учні: у примітках або виносках наприкінці роботи.
- Педагогу: в авторській примітці або на титульному аркуші матеріалів. [10, 11]

Шаблон та приклад оформлення

Універсальний шаблон:

«[Назва ШІ] ([Розробник], [Рік]). Запит: «[Текст запиту]». Тип результату: [текст/зображення]. Характер використання: [як перероблено або інтегровано автором]. URL: [посилання]»

Приклад з реальної роботи:

«Gemini (Google, 2026). Запит: «Ідеї для проєктної роботи з природознавства». Результат: список ідей. Згенеровані пропозиції перероблено, обрано дві позиції для самостійного проєкту. URL: <https://gemini.google.com>» [11, 12]

Вчителі оптимізують рутинні завдання, але зберігають контроль

Що ДОЗВОЛЕНО педагогу:

- Генерація чернеток уроків, планів та презентацій для подальшого критичного опрацювання та редагування.
- Адаптація навчальних завдань для здобувачів з особливими освітніми потребами (ООП).
- Пошук та систематизація джерел, методичної літератури (з ретельною перевіркою фактів).
- Розроблення тестів та дидактичних ігор з подальшим фаховим контролем. [13]

Що ЗАБОРОНЕНО педагогу:

- Публікація розробок, повністю згенерованих ШІ, під своїм іменем без вказання джерела ШІ.
- Введення в чат-боти персональних даних дітей, батьків або колег (імена, оцінки, характеристики).
- Завантаження в системи ШІ службових, фінансових чи кадрових документів нашої гімназії.
- Присвоєння системам ШІ авторства чи співавторства у методичних роботах. [14]

Учні розвивають критичне мислення при ліміті унікальності у 50%

Дозволені сценарії для навчання

- Пошук ідей, структурування планів творчих робіт.
- Автоматична перевірка правопису та орфографії.
- Систематизація навчальних тем за умови обов'язкової самостійної перевірки згенерованих джерел. [15, 16]

Суворі обмеження та заборони

- Здавати тексти чи проекти, написані ШІ повністю, під виглядом власних (це вважається плагіатом).
- Використовувати ШІ під час написання контрольних робіт та тестів без прямої вказівки вчителя.
- Посилатися на вигадані ШІ джерела та неіснуючу літературу. [16, 17]

ВИМОГА ДО УНІКАЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНИХ РОБІТ УЧНІВ

Для письмових навчальних робіт учнів старшої школи встановлюється рекомендований мінімум унікальності — **ПОНАД 50%!** ШІ може виступати лише помічником, але авторство та хід думок мають бути виключно учнівськими. [18]

Адміністрація автоматизує підготовку звітів, захищаючи дані

Оптимізація процесів

Дозволені сфери використання ШІ:

- Підготовка звітів, інформаційних запитів, шаблонів відповідей та аналітичних довідок.
- Аналіз знеособлених статистичних показників закладу для стратегічного планування.
- Написання офіційних текстів, листів-привітань, дописів для вебсайту чи соціальних мереж гімназії. [18, 19]

Суворі червоні лінії

Суворо заборонено:

- Введення будь-яких персональних даних співробітників, учнів, батьків (наприклад, завантаження табелів успішності чи списків).
- Обробка внутрішніх фінансових чи кадрових документів закладу у відкритих інструментах ШІ.
- Ухвалення кадрових або управлінських рішень виключно на підставі рекомендацій ШІ. [19]

Критична перевірка нейтралізує ризики ШІ-галюцинацій

1

ШІ-«галюцинації»

Впевнене вигадкування фактів, цитат, неіснуючих прізвищ авторів або фейкових бібліографічних посилань. ШІ генерує текст на основі статистичних моделей, а не реальних знань.

2

Часові рамки та упередженість

Бази знання ШІ мають дату відсічення (limitations). Моделі не знають про останні події, поточні зміни в українському законодавстві та можуть містити системну упередженість.

3

Загроза навчальній волі

Зайве делегування завдань ШІ без власного розуміння матеріалу призводить до деградації навичок самостійної роботи, зниження концентрації уваги та атрофії критичного мислення.

Політика конфіденційності та 2FA захищають цифрові акаунти

Захист персональних даних

- Заборона введення персональних даних (імена, пошти, оцінки, медичні чи соціальні характеристики дітей).
- Вимоги до знеособлення даних. При складанні запиту до ШІ слід використовувати загальні формулювання: «учень 5 класу з труднощами в математиці» замість конкретних імен. [21, 22]
- Суворий захист службових документів, кадрового, фінансового та внутрішнього листування нашої гімназії.

Кібергігієна та доступ

- Використання лише перевірених систем ШІ, які мають офіційно задокументовану політику конфіденційності та захисту даних. [22]
- Обов'язковий попередній аналіз налаштувань приватності сервісів для вимкнення збереження історії або навчання ШІ на ваших даних.
- Надійний захист акаунтів ШІ складною комбінацією паролів та налаштуванням двофакторної автентифікації (2FA). [22, 23]

Чіткі заходи реагування запобігають академічним порушенням

Порушення та санкції

Що класифікується як порушення:

- Здача роботи, виконаної ШІ повністю, без декларування (академічний плагіат).
- Введення конфіденційних або приватних персональних даних у незахищені хмари ШІ.
- Використання ШІ на залікових тестах. [25, 26]

Наслідки та відповідальність:

- Наслідки визначаються Законом України «Про академічну доброчесність» № 4742-IX та Положенням про академічну доброчесність Закладу. [26]
- До учнів вживаються академічні заходи (повторне оцінювання, анулювання результату). До педагогів — дисциплінарні заходи відповідно до КЗпП. [26]

Пам'ятка учня з використання ШІ

ДОЗВОЛЕНО (можна використати ШІ):

- Для генерації ідей та складання структури проєкту.
- Для виправлення орфографії чи шліфування стилю вашого тексту.
- Якщо вчитель прямо дозволив це для завдання. [29]

ЗАБОРОНЕНО (не можна використати ШІ):

- Замість себе для повного написання реферату чи твору.
- На контрольних чи тестах.
- Завантажувати особисті дані своєї родини та друзів. [29]

Пам'ятай: відповідальність за кінцевий результат і його правдивість ЗАВЖДИ лежить на тобі! [30]